

AFGHÁNISTÁN A TRENDY DOPADAJÍCÍ NA DROGOVOU KRIMINALITU

AFGHANISTAN AND TRENDS AFFECTING DRUG CRIME

OLDŘICH KRULÍK, MARTIN BOHMAN

Office of The Criminal Police and Investigation Service,
Central Analytical Department, Police of the Czech Republic, Prague

Abstrakt: Není rozhodně třeba připomínat, že výzvy, související s drogovou kriminalitou, vykazují obvykle nadnárodní, často i přímo globální přesahy. Informativní příspěvek si klade za cíl čtenáře seznámit s turbulentním vývojem v Afghánistánu, kde došlo k velmi rychlému převzetí moci hnutím Tálibán. Vedle zmínky o stěžejních proměnných v této oblasti zaznívá snaha o zmapování postojů sousedních či jinak zainteresovaných zemí k tomuto vývoji, včetně dopadu situace na drogovou problematiku.

Klíčová slova: Afghánistán; vývoj; drogy; trendy; mezinárodní vztahy

ÚVOD: ZÁKLADNÍ UKAZATELE AFGHÁNISTÁNU

Afghánistán patří podle řady ukazatelů mezi nejchudší země na světě. Zpráva Organizace spojených národů o lidském rozvoji 2020¹ (2015–2016) hovoří o tom, že ze 40 milionů obyvatel země je 55,9 % multidimenzionálně chudých (a projevuje se u nich „nedostatek zdraví, vzdělání a životní úrovně“). Další 18 % populace je tímto stavem ohroženo. Ekonomika země v současnosti nevytváří dostatečné příjmy, aby zajistila občanům nezákladnější potřeby, jako je jídlo nebo energie.²

V roce 2020 hrubý domácí produkt země v absolutních číslech dosáhl 19,8 miliard USD (pro srovnání, Česká republika roku 2020, přes všechny komplikace, vykázala údaj 243,5 miliard USD, tedy více než dvanáctkrát více).

Pokud nepočítáme drogy, v roce 2020 bylo z Afghánistánu vyvezeno zboží (zejména zemědělské produkty, jako jsou ovoce a ořechy) v hodnotě 870 milionů USD – a dovezeno zboží za zhruba desetinásobek. Rozdíl financovala zahraniční pomoc, která je po nástupu Tálibánu k moci do značné míry zmrazena.

Po stažení západních vojsk, které kulminovalo 15. srpna 2021, je v Afghánistánu u moci vláda Tálibánu. Socioekonomická situace Afghánistánu se od této doby ještě více zkomplikovala:³

- Afghánistán je dnes, ještě více než předtím, ve stavu permanentní krize.
- Mezinárodní obchod s legálními komoditami nebo zapojení země do mezinárodních finančních vazeb je značně zredukováno.
- Chudoba ve společnosti je enormní, všudypřítom-

Obr. 1 - ilustrativní náhled na plastickou mapu Afghánistánu (zdroj: freepik.com)

ná a dle se prohlubuje. Chudobou je ohroženo až 97 % populace. Více než polovina dětí mladších pěti let čelili akutní podvýživě.

- Některé oblasti sužuje sucho, jiné bleskové povodně.
- Sklizeň obilovin v roce 2021 byla podprůměrná (4,6 milionu tun; roku 2019 to přitom bylo 5,7 milionu tun), a to nejen z důvodu nedostatku vláhy, ale i kvůli využití množství půdy pro drogové plodiny (mák a konopí). Zemědělci přitom kontruji tím, že obilí je daleko náročnější na péči i závlahu – a jeho odbyt není údajně zdaleka tak jistý, jako u drogových plodin.
- Pro zajištění alespoň základní obživy populace by bylo třeba dovézt dalších asi 5 milionů tun obilí, na které ale nejsou prostředky.
- Situaci dále zkomplikovala koronavirová situace.
- Státisíce osob byly v poslední roce vnitrostátně

přesídleny či vysídleny, rodinné vazby se narušují.

- Veřejné služby prakticky nefungují. Stát supluje regionální vlivové skupiny, kmeny či ozbrojená bratrstva.
- Hospodářství a společnost se nemůže opírat o prakticky žádné jistoty, dost možná s výjimkou těch, které se týkají obchodu s drogami. To si uvědomují i představitelé Tálibánu, kteří přes všechna prohlášení vnímají, že příliš drastická protidrogová opatření by se mohla obrátit proti nim.

OPIMUM A JEHO PROMĚNNÉ V LETECH 2020 AŽ 2022

Pěstování opiového máku se v Afghánistánu těší dlouhé historii. Míza extrahovaná z lusků semen se suší, aby se vyrobilo surové opium, účinný lék na silnou bolest. Dnes se opium používá především jako surovina pro výrobu heroínu.

Západní spojenci kvůli ničení infrastruktury pro výrobu drog proti sobě postavili část venkovského obyvatelstva. Ztroskotala i jejich snaha přimět farmáře, aby přešli na alternativní plodiny.

Afghánistán je dnes největším světovým producentem opia. Země představuje odhadem 85 % celosvětové produkce opia a zdejší opiáty zásobují okolo 80 % uživatelů po celém světě.⁴

Produkce opia představuje důležitý pilíř afghánské ekonomiky. Výroba opiátů (opium, morfin a heroin) je pravděpodobně největší ekonomickou aktivitou Afghánistánu vůbec (a představuje odhadem 9 až 14 % hrubého domácího produktu země; rozhodně je to více, než kolik činí vývoz legálních komodit dohromady, tedy 9 % hrubého domácího produktu v roce 2020). Obchod s opiem vygeneroval v Afghánistánu v roce 2021 mezi 1,8 miliardami a 2,7 miliardami dolarů (1,6 až 2,4 miliardami eur).⁵

V sezóně sklizně, která skončila v červenci 2021, se v Afghánistánu vyrobilo odhadem 6 800 tun opia (o 8 % více oproti roku 2020). To znamená, potenciálně, až 320 tun čistého heroínu. Kilogram heroínu na export se prodává za přibližně 1 190 dolarů. Pokud by se tato kilogramová zásilka, ocitla, například, na ulicích Londýna, činila by její cena kolem 66 000 dolarů. Naprostá většina souvisejícího zisku končí u těch, kteří drogy mezinárodně přepravují; subjekty přímo v Afghánistánu z těchto sum získají tedy jen zlomek.

Nástup Tálibánu k moci v srpnu 2021 a následná nejistota vyhnaly ceny opia na nová maxima. To posiluje motivaci pro pěstování opiového máku. Pole opiového máku vynáší pětkrát až šestkrát více než pšenice nebo kukuřice. Dokonce i v oblastech, kde se opiový mák posledních dvaceti let nepěstoval, byl nyní zasazen. Zemědělci k tomu dodávají: Víme, že je to škodlivé, ale nic jiného, co pěstujeme, nevydělává. Jinak budeme hladovět a nebudeme se moci postarat o své rodiny. Je to plodina pro doby

nejistoty, potřebuje relativně málo vody a její vegetační cyklus trvá jen 6 měsíců.⁶

V roce 2019 se opiový mák pěstoval asi ve třetině vesnic v Afghánistánu. „Opiový sektor“ přitom vytvořil ekvivalent 190 700 pracovních míst na plný úvazek.

Věcí, která se výrazně změnila oproti devadesátým letům XX. století, je ta skutečnost, že tehdy se většina opia na Tálibánem ovládaných územích nezpracovávala na heroin. Heroin tehdy ve světě pocházel z jiných zemí. Dnes je prakticky všechno opium zpracováváno na heroin a takřka všechen heroin pochází z Afghánistánu.¹ Teoreticky je zde pěstování máku a výroba opia v rámci Afghánistánu trestným činem, za který může pachatel dostat až trest smrti. V praxi ale sankce nebývají časté.

V červenci 2021 byla rozloha polí, kde se pěstuje opiový mák, odhadnuta na 177 000 hektarů. To je o 21 % méně než roku 2020 (224 000 hektarů). Tento pokles byl kompenzován zvýšením výnosu opia na hektar. Opiový mák vedle toho vzal půdu životně důležitým potravinářským plodinám, včetně pšenice.

Kromě velkého počtu tržnic věnovaných prodeji opia je domovem továren, a zpracovávají ho na heroin. Droga se pašuje do Pákistánu a Íránu a poté na západ do zbytku světa, včetně Evropy.

Příčina se však podle některých badatelů zaměřuje za důsledek: Většina zemědělců, kteří se rozhodli pěstovat opiový mák, žije na vesnicích s méně výhodnými životními podmínkami (omezený přístup na fungující veřejné energetické sítě, menší rozloha půdy, velmi odlehlé oblasti). Zemědělci pěstující opium tak podle některých hlasů činí ne z vypočítavosti, ale z nouze.⁷

„DIVERSIFIKACE PORTFOLIA“

Ekonomika nelegálních drog je v rámci Afghánistánu, ale i v mezinárodním měřítku, vnímána jako stále složitější. Vysoká regionální a globální poptávka, spojená s nasyceným trhem s opiáty, otevří

¹ Na druhou stranu, samu produkci opia již dávno nelze vnímat jako výhradní téma ve vztahu pouze k Afghánistánu. Pěstování máku pro výrobu opia se stále více daří i v Libanonu, Sýrii nebo Turecku.

rá prostor pro další alternativy, jakými je metamfetamin, konopí/hašiš a syntetické drogy.

Domácí producenti v Afghánistánu situaci vnímají do značné míry tak, že Tálibán se sice vyslovil prakticky proti všem druhům nelegálních drog, ale patrně je nebude potírat „všechny najednou“. Proto pěstitelé-výrobci a distributoři rozšiřují nabídku, aby v jejím rámci mohli své portfolio modifikovat směrem, kde budou právě represe nejméně citelné. Tálibán koneckonců není jednolitě hnutí, v různých částech země vystupuje odlišně. Konkrétně metamfetamin byl zjištěn spolu s heroinem na řadě tržišť. To naznačuje, že konkrétně obchodování s těmito dvěma drogami mohou provádět stejné sítě.

METAMFETAMIN JAKO ALTERNATIVA

Afghánistán se v posledních letech prosadila i jako významný výrobce pervitinu. Asi 3 tuny „krystalu“ dohromady se dnes denně nyní vyrábí ve více než 500 provizorních „továrnách“.

Jedním z aspektů, které přitom hrají stěžejní roli, představuje výskyt rostliny chvojník (efedra, oman), která v zemi divoce roste (Chvojník roste v hornatých oblastech (nadmořská výška přes 2 500 metrů), což kontrastuje s mákem, který lze pěstovat prakticky ve všech částech země, kde je možné zemědělství.) S jejím využitím po roce 2015 Afghánistán umísťuje na mezinárodní i domácí trh daleko levnější pervitin, než třeba íránská produkce (15 dolarů versus 30 až 40 centů). Afghánistán tedy produkuje pervitin za zlomek produkce z jihovýchodní Asie, ale ve srovnatelné kvalitě.⁹

Chemikálie používané při výrobě pervitinu, včetně jódu, červeného fosforu a kyseliny sírové, jsou v zemi snadno dostupné. Afghánští výrobci drog produkuje pervitin často v primitivních podmínkách (postačí jednoduché kuchyňské nádoby a plynový hořák). V závislosti na kvalitě rostliny je jí na produkci kilogramu efedrinu zapotřebí nanejvýš 270 kg chvojníku.

Tálibán situaci záhy podchytil a chvojník před několika lety zdanil – a v poslední době i, alespoň slovně, zakázal sklízet. Zakázal však až

v době, kdy byly rostliny již sklizeny. Fungování laboratoří na výrobu pervitinu, které tuto sklizeň využívají, Tálibán údajně toleruje. I tak napětí na „trhu“ vede k tomu, že se velkoobchodní cena afghánského pervitinu zdvojnásobila (i tak je ale velmi nízká).

Trh s metamfetaminem zažívá globální nárůst poptávky, zejména z prostoru Jihovýchodní Asie a Severní Ameriky. Metamfetamin pocházející z Afghánistánu byl v letech 2019 až 2021 hlášen nejen v sousedním Íránu, Pákistánu, Střední Asii a Zaskavkazsku (Ázerbájdžán, Kyrgyzstán a Tádžikistán), ale i ve střední a západní Evropě (ve výstupech Organizace spojených národů je výslovně zmíněna **Česká republika** a Francie), Jihovýchodní Asii (Indonésie), Jižní Asii (Srí Lanka) a Austrálii. I některé země v Africe také ohlásily metamfetamin pocházející z jihozápadní Asie, která by rovněž mohl pocházet z Afghánistánu.^{3,11,12}

Rychle se vyvíjející trh syntetických drog v Ruské federaci a Střední Asii může v Afghánistánu vytvořit také podmínky pro výrobu jiných **syntetických drog**. Zmíněna je nespecifikovaná „tableta K“ se stimulačními účinky (název se zřejmě používá pro řadu tablet na trhu, které patrně obsahují metamfetamin, ale i řadu dalších látek).

KONOPÍ JAKO ALTERNATIVA

Afghánistán je vedle opia respektive heroínu významným producentem konopné pryskyřice (hašiše). Pro roky 2015–2019 zdejší produkce obnášela okolo 18 % celosvětového záchytu. Průzkum z roku 2012 odhadl celkovou plochu osázenou konopím na 10 000 hektarů, což postačí na produkci 1 400 tun hašiše. Tato čísla nezahrnují drobné „zahradní“ pěstování konopí. V roce 2012 zemědělci potenciálně dosáhli při pěstování konopí hrubého příjmu ve výši 6 400 dolarů za hektar, což bylo vyšší než hrubý příjem z opia (4 600 dolarů na hektar). v tom roce).

Poslední dostupné údaje o cenách v roce 2021 ukazují, že konopí se stalo ještě výnosnější než opium (7 400 dolarů versus 2 200 dolarů na hektar).

Není proto zřejmé, proč konopí není pěstováno ve větší míře. Odhaduje se, že to může souviset s mezinárodní poptávkou nebo s hospodařením s půdou.¹²

Obvyklé zjištění hovoří o tom, že okolo 58 % pěstitelů (vesnic) se věnuje oběma plodinám, a „lavíruje“ podle toho, jaké jsou právě aktuální restrikce.

VNITROSTÁTNÍ POPULACE AFGHÁNISTÁNU A DROGY

Drogová problematika se ve vztahu k Afghánistánu netýká pouze exportu. Nelze totiž nevidět ničující dopad narkotik na domácí obyvatelstvo. Na základě průzkumů Úřadu Organizace spojených národů pro drogy a kriminalitu z let 2009 až 2015 vyplynuly následující, nakolik ne vždy plně průkazné výsledky:^{13,14,15}

- Až 2 miliony Afghánců pijí alkohol, což je v očích Tálibánu významnější problém, než opium.
- V řádu statisíců osob je třeba hovořit o zneužívání léků na předpis (to se týká zejména žen ve větších městech)!
- Téměř 31 % domácností uvedlo, že přinejmenším jeden z jejich členů je narkoman.
- Alespoň 11 % populace uvedlo zkušenost s alespoň jednou drogou. Z toho asi 8 % osob uvádí pravidelné užívání konopí či hašiše; 2,7 % pravidelné užívání opia a 1,6 % pravidelné užívání heroínu).
- Poměr mužů a žen mezi narkomany, ve vztahu k prakticky všem drogám, činí zhruba 8 : 1.
- Zcela běžné je využívání opia pro samoléčbu v nejširším smyslu slova (kašel, nachlazení, akutní a chronická bolest, stejně jako snahy o řešení psychických problémů, jako je stres, úzkost, deprese nebo trauma). Poměrně běžné je podávání opia (makového odvaru) dětem, aby usnuly (podle různých odhadů se to může týkat 65 až 80 % dětí, přinejmenším na venkově, v produkčních oblastech máku).
- Poslední tři desetiletí konfliktů a nestability v Afghánistánu kladla značný tlak na tradiční

strategie přežití. Velká část populace je zranitelná vůči širokému spektru duševních problémů.

- Opatření proti narkomanům ze strany Tálibánu se obvykle redukuje na represii, včetně věznění, rozhodně se nejedná o žádné sofistikované preventivní či jiné koncepty.
- Jakékoli změny v dostupnosti heroínu mohou v rámci Afghánistánu znamenat, že jeho pravidelní uživatelé přejdou na jiné opioidy, jako je fentanyl a buprenorfin, stimulanty včetně amfetaminů – obecně se otevře větší prostor pro injekční užívání drog, se všemi souvisejícími riziky.
- Užívání drog ovlivňuje lidi během jejich nejproduktivnějších let. Mladí narkomani jsou vyřazeni z legálního zaměstnání a vzdělávání, což představuje bariéry pro rozvoj jednotlivců i společnosti obecně.

GEOSTRATEGICKÉ ZMĚNY OKOLO AFGHÁNISTÁNU

Významný aspekt ve sledované oblasti představuje stažení západních sil z této země, ke kterému došlo po zhruba dvaceti letech nesnadné přítomnosti. Nejednalo se o proces zcela neočekávaný, nakolik koncový vývoj a jeho dramatickost představoval překvapení pro mnohé.

Určitá skupina odhadů hovořila o tom, zda vzniklé vakuum chtějí zaplnit další aktéři, jako zejména Turecko, Čínská lidová republika a Ruská federace.¹⁷ Je ovšem otázkou, zda by v jejich zájmu bylo, například, omezovat afghánskou produkci drog a jejich vývoz do Evropy.

Konkrétně přetrvávající angažmá **Turecka** v zemi či regionu, může být pro Západ stejně tak dobrá i špatná zpráva. Přítomnost jeho sil, nakolik se jedná o členský stát Severoatlantické aliance, není těsně napojena na alianční angažmá, ale je zde roky patrná snaha o dle možností samostatný přístup.¹⁸⁻²²

Vedle toho **Čínská lidová republika** v Afghánistánu již delší dobu sleduje své zájmy v rámci iniciativy Pás a stezka,²³⁻²⁶ a co víc, je si vědoma, že povolení otěží teroristickým organizacím

na území Afghánistánu představuje nebezpečí i pro ni. Peking sice zahraniční (západní) angažmá v Afghánistánu kritizoval, ale dost možná mu nezbude jiná možnost, než určitým způsobem suploval západní (ne)přítomnost. Peking ostatně v posledních letech posílil svou vojenskou spolupráci s Pákistánem – provozuje základnuv pákistánském přístavu Gwádar.^{27,28,29} Angažmá Pekingu v Afghánistánu je vnímáno jako nepodmíněné, respektive podmíněné ekonomickou výhodností – kdežto poskytování pomoci nadnárodními rozvojovými bankami, Evropskou unií a některými dalšími zeměmi je vnímáno jako ideologizované, kdy zaznívá spolu s požadavky na ochranu žen či názorových menšin.³⁰ Poté, co západní a mezinárodní společnosti vyklidily pole, podniky z Čínské lidové republiky vyjádřily svůj zájem v Afghánistánu daleko více investovat, zejména co se týče produktovů a stavby silnic. Pokud by vláda Tálibánu nedokázala udržet pořádek, nebo sama aktivně přilévala olej do ohně, mohlo by to aktivity Pekingu ochladit. Bez ohledu na možné váhání, zde existuje řada velmi perspektivních projektů, jako je stavba dálnice z Pěšávaru do Kábulu nebo přímé silnice spojující Čínskou lidovou republiku (konkrétně Ujgursko) s Kábulem přes Vakhánský koridor. Pozornost Pekingu také přitahují naleziště vzácných kovů (zlata, platiny, stříbra, mědi, železa, lithia či hliníku), drahokamů či kovů vzácných zemin, důležitých pro výrobu mikročipů. Samotnou těžbu či stavbu by zřejmě zajistili „dovezení“ dělníci, Afghánistán, respektive Tálibán, by pouze inkasoval poplatky za koncese či další dojednané platby.

Situace v Afghánistánu je významná také pro **Pákistán**. V Pákistánu stále zůstává 1,4 milionu registrovaných afghánských uprchlíků. To se pro Pákistán stalo nejen velkou finanční zátěží, ale také to způsobuje vážné sociální problémy. Pákistán chce situaci lépe využívat k přístupu k bohatým zdrojům Střední Asie. Je přitom otázka, zda radikální islamisté budou Pákistán vnímat jako partnera, nebo jako protivníka.³¹

Zajímavý, a přitom v prostoru České republiky relativně málo medializovaný, je postoj **Indie**.^{32, 33} Ta režim Tálibánu vnímá jako do značné míry protektorát Pákistánu, tedy nepřítel Indie. Bez západní přítomnosti se Pákistán rychle postará o úplné vytlačení indických firem a institucí z Afghánistánu. Afghánistán se stává pro Indii černou skřínkou, podobně jako v době první vlády Tálibánu (roky 1996 až 2001), kdy nefungovala komunikace ani o základních věcech, a kdy byl tento prostor základnou pro proti-indické teroristické skupiny. Indie musí nyní jednat zcela samostatně, do značné míry podle hesla, že nepřítel mého nepřítel je mým přítelem. Jako relativně nejlepší kanál pro udržení jistého vlivu Indie v Afghánistánu se jeví **Írán**, nakolik spolupráce Indie s Íránem byla a je západním zemím trnem v oku. Nakolik to není třeba komunikovat příliš hlasitě, ideálním vývojem pro Indii a Írán by bylo rozklížení Tálibánu respektive Afghánistánu do několika soupeřících frakcí, patrně na etnickém základě. Tádžikové (Masúdova skupina) a Hazárové, se z tohoto ohledu jeví jako nejslibnější partneři.

Ruská federace je státem, který v regionu sleduje v první řadě své zájmy, a upřímně se těší ze selhání západního projektu (ke kterému přímo či nepřímo přispěl). Na druhou stranu není v zájmu Moskvy, aby Tálibán vyvážel svůj pohled na svět (a do určité míry totéž platí pro produkci drog) do středoasijského prostoru (což ostatně dokresluje **nedávná vyhrocená situace v Kazachstánu**, kdy přinejmenším část demonstrantů úspěch radikálního islámu v Afghánistánu inspiroval).

ZÁVĚR

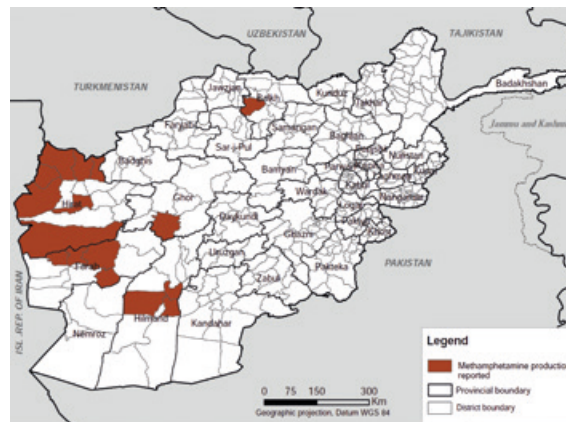
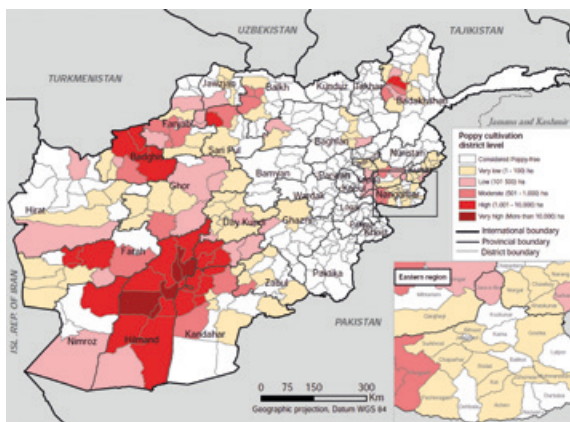
V kontextu aktuálních zjištění vzbuzuje vývoj v Afghánistánu, tedy země, jejíž destabilizace vzbuzuje značné obavy. Ať se bude rámcová bezpečnostní situace v Afghánistánu vyvíjet jakkoli, stěžejní hráči, včetně hnutí Tálibán, se zřejmě omezí na snahu o ovlivňování politického vedení teritoria, a boj s produkcí drog zůstane na okraji jejich zájmu. To je v konečném důsledku nedobrá zpráva pro Evropu, včetně České republiky.

Tab. 1 - Nástin možných pohledů na vzájemné vztahy států v okolí Afghánistánu. (zdroj: zpracováno autory)

	Čínská lidová republika	Ruská federace	Indie	Írán	Turecko	vztah k Západu
Pákistán	spojenecký	neutrální	negativní	negativní, s možností nalezení styčných ploch	neutrální	utilitární až negativní
Čínská lidová republika	-	spojenecký, s perspektivou vzniku třech ploch	negativní, s možnostmi nalezení styčných ploch	spojenecký	utilitární	negativní
Ruská federace		-	rétoricky spojenecký, bez reálnějšího obsahu	spojenecký, utilitární	značně proměnlivý, utilitární	negativní
Indie			-	perspektivně spojenecký	neutrální	pozitivní/ utilitární
Írán				-	negativní, s možností nalezení styčných ploch	negativní
Turecko					-	utilitární až negativní

Obr. 2, 3 - Rostlina efedra (chvojník) a místa kde se jí v Afghánistánu nejvíce daří.³

Obr. 4, 5 - Afghánistán roku 2021, regiony, kde bylo registrováno pěstování opiového máku (vlevo) a produkce metamfetaminu (vpravo).³

Vyjádření o konfliktu zájmů/Conflict of Interest: Autoři prohlašují, že v souvislosti s článkem jsou bez konfliktu zájmu.

Corresponding authors: doc. Mgr. Oldřich Krulík, Ph.D. e-mail: oldrich.krulik@pcr.cz
plk. Martin Bohman, Ph.D. e-mail: martin.bohman@pcr.cz

Central Analytical Department, Office of the Criminal Police and Investigation Service.

Odbor centrální analytiky, Úřad služby kriminální policie a vyšetřování.

Praha, Jankovcova 14a, Praha 7, 170 00

Abstract: Needless to say, the challenges posed by drug crime usually have transnational, often even global, overlaps. The informative article aims to acquaint the reader with the turbulent developments in Afghanistan, where the Taliban movement has taken power recently. In addition to the mention of key variables in this area, there is an effort to map the attitudes of neighbouring or otherwise interested countries to this development, including the impact of the situation on the drug problem.

Keywords: Afghanistan; development; drugs; trends; international relations.

LITERATURA

1. United Nations Development Programme. *Human Development Report 2020: The Next Frontier: Human Development and the Anthropocene*; New York, 2020.
2. Wahed, I. A. Politická situace v Afghánistánu od roku 1978 do roku 1999 a její vliv na masmédiá. *Ochrana a Bezpečnost*, 2017, 6 (4), 1–27.
3. United Nations Office on Drugs and Crime. *Drug Situation in Afghanistan 2021: Latest findings and emerging threats*; Vienna, 2021.
4. United Nations Office on Drugs and Crime. *Afghanistan: 37 Per Cent Increase in Opium Poppy Cul-*

tivation in 2020, while Researchers Explore Novel Ways to Collect Data due to COVID-19; Vienna, 2021.

5. United Nations Office on Drugs and Crime. *Drug Situation in Afghanistan 2021*; Vienna, 2021.
6. Noorzai, R. Afghan Farmers Continue Growing Opium Poppy as Taliban Sends Mixed Signals on Poppy Eradication, 2021. Voanews.com. <https://www.voanews.com/a/afghan-farmers-continue-growing-opium-poppy-as-taliban-sends-mixed-signals-on-poppy-eradication/6349149.html> (accessed Jan 01, 2022).
7. von Hein, S. Afghanistan opium trade booms since Taliban takeover, 2021. dw.com. <https://www.dw.com/en/afghanistan-opium-trade-booms-since-Taliban-takeover/a-60081725> (accessed Jan 01, 2022).
8. Afghanistan: Does US exit offer Russia a chance to fill power vacuum?, 2021. dw.com. <https://www.dw.com/en/afghanistan-does-us-exit-offer-russia-a-chance-to-fill-power-vacuum/a-57265837> (accessed Jan 01, 2022).
9. Is Afghanistan a new source for high-grade crystal meth in eastern and southern Africa?, 2020. Daily Maverick. <https://www.dailymaverick.co.za/article/2020-10-11-is-afghanistan-a-new-source-for-high-grade-crystal-meth-in-eastern-and-southern-africa/> (accessed Jan 01, 2022).
10. Kermani, S. Meth and heroin fuel Afghanistan drugs boom, 2021. BBC News. <https://www.bbc.com/news/world-asia-59608474> (accessed Jan 01, 2022).
11. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction. *EU4MD Special Report: Emerging Evidence of Afghanistan's role as a Producer and Supplier of Ephedrine and Methamphetamine*; Lisbon, 2020.
12. Drug Situation in Afghanistan 2021. United Nations Office on Drugs and Crime, November 2021. https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Afghanistan/Afghanistan_brief_Nov_2021.pdf
13. Chalvon Fioriti, S.; Wahlah, S.; Ghezali, S. Afghanistan: Taliban set their sights on drug addicts, 2022. France24.com. <https://www.france24.com/en/tv-shows/focus/20220111-afghanistan-taliban-sets-its-sights-on-drug-addicts> (accessed Feb 01, 2022).
14. Taliban Says Afghan Prison Offers Treatment For Drug Users, 2022. Gandhara. <https://gandhara.rferl.org/a/Taliban-says-afghan-prison-offers-treatment-for-drug-users/31639155.html> (accessed Feb 01, 2022).

15. Afghanistan: Does US Exit Offer Russia a Chance to Fill Power Vacuum? Deutsche Welle, 20. IV. 2021. <https://www.dw.com/en/afghanistan-does-us-exit-offer-russia-a-chance-to-fill-power-vacuum/a-57265837>
16. Afghanistan seeks to deepen relations with Turkey, 2021. Daily Sabah. <https://www.dailysabah.com/politics/diplomacy/afghanistan-seeks-to-deepen-relations-with-turkey> (accessed Jan 01, 2022).
17. Coskun, O.; Gumrukcu, T. Turkey offers to run Kabul airport after NATO's Afghan withdrawal -officials, 2021. Reuters. <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/turkey-offers-run-kabul-airport-after-natos-afghan-withdrawal-officials-2021-06-08/> (accessed Jan 01, 2022).
18. Kučerová, D. Kdo zaujme místo po Američanech v Afghánistánu? Zájemce by tu byl, 2021. Seznam Zprávy. <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/kdo-zaujme-misto-po-americanech-v-afghanistanu-zajemce-by-tu-byl-155662> (accessed Jan 01, 2022).
19. Tokyay, M. Turkey considering troop withdrawal from Afghanistan: Report, 2021. Arab News. <https://www.arabnews.com/node/1857411> (accessed Jan 01, 2022).
20. Turkey's Expanding Military Reach, 2021. Italian Institute for International Political Studies. <https://www.ispionline.it/en/publicazione/turkeys-expanding-military-reach-30573> (accessed Jan 01, 2022).
21. Does the Belt and Road Initiative have a chance in Afghanistan?, 2020. EIAS.org. <https://eias.org/op-ed/does-the-belt-and-road-initiative-have-a-chance-in-afghanistan/> (accessed Jan 01, 2022).
22. Zhang, R. China seeks to expand belt and road to Afghanistan in name of security as US withdraws troops, 2021. South China Morning Post. <https://www.scmp.com/news/china/diplomacy/article/3136112/china-seeks-expand-belt-and-road-afghanistan-name-security-us> (accessed Jan 01, 2022).
23. Snow, S. Chinese troops appear to be operating in Afghanistan, and the Pentagon is OK with it, 2017. Military Times. <https://www.militarytimes.com/news/pentagon-congress/2017/03/05/chinese-troops-appear-to-be-operating-in-afghanistan-and-the-pentagon-is-ok-with-it/> (accessed Jan 01, 2022).
24. Gwadar Port Processes First Transit Goods For Afghanistan Markets, 2020. Silk Road Briefing. <https://www.silkroadbriefing.com/news/2020/07/27/gwadar-port-processes-first-transit-goods-afghanistan-markets/> (accessed Jan 01, 2022).
25. China urges closer Afghanistan ties as US withdrawal looms, 2021. AP News. <https://apnews.com/article/afghanistan-china-business-ece4d88d97f845a4c0e1d0e1be7bbb31> (accessed Jan 01, 2022).
26. China's Revealing Afghan Strategy, 2021. The Economist. <https://www.economist.com/china/2021/05/29/chinas-revealing-afghan-strategy> (accessed Jan 01, 2022).
27. Griffiths, J.; Gan, N. As US pulls out of Afghanistan, China sees opportunities - and potential for chaos, 2021. CNN News. <https://edition.cnn.com/2021/05/14/china/china-afghanistan-central-asia-mic-intl-hnk/index.html> (accessed Jan 01, 2022).
28. Lovito, M. What Prospects for Afghanistan's Future Development?, 2021. European Institute for Asian Studies. <https://eias.org/op-ed/what-prospects-for-afghanistans-future-development/> (accessed Jan 01, 2022).
29. Gwadar Port Processes First Transit Goods For Afghanistan Markets. Silk Road Briefing, 27. I. 2020. <https://www.silkroadbriefing.com/news/2020/07/27/gwadar-port-processes-first-transit-goods-afghanistan-markets/>
30. Chaudhuri, R.; Shende, S. Dealing With the Taliban: India's Strategy in Afghanistan After United States Withdrawal, 2020. Carnegie Endowment for International Peace. https://carnegieendowment.org/files/Chaudhuri_Shende_-_Afghanistan.pdf (accessed Jan 01, 2022).
31. Hanauer, L.; Chalk, P. India's and Pakistan's Strategies in Afghanistan: Implications for the United States and the Region, 2012. Center for Asia Pacific Policy: International Programs at RAND. https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/occasional_papers/2012/RAND_OP387.pdf (accessed Jan 01, 2022).
32. The New Dealer on the Block: Researching the Rise of Afghan Methamphetamine and its Penetration of International Markets, 2021. Alcis. <https://www.alcis.org/post/afghan-meth> (accessed Jan 01, 2022).
33. Drug Situation in Afghanistan 2021. United Nations Office on Drugs and Crime, November 2021. https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Afghanistan/Afghanistan_brief_Nov_2021.pdf